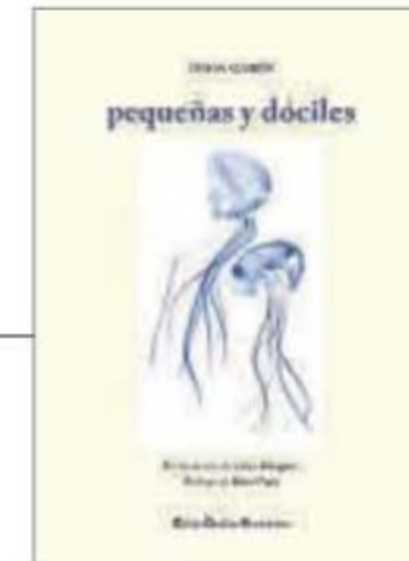

Cavall, atleta, ocell
Manuel Baixauli*Edicions del Periscopi*
256 pàgines. 19 euros**Libros, buquinistas y bibliotecas**
Azorín*Edició de Francisco Fuster*
Pròleg d'Andrés Trapiello
Fórcola Ediciones
242 pàgines. 20 euros**Pequeñas y dóciles**
Inma Garín*Il·lustracions de Cuca Balaguer*
EdictOràlia Narrativa
128 pàgines, 18 euros

L'art com a respiració

Manuel Baixauli continua indagant en l'essència de la creació artística a 'Cavall, atleta, ocell', aquesta vegada centrant-se sobretot en el cine i en les relacions paternofilials

VALÈRIA GAILLARD

Quatre anys ha trigat Manuel Baixauli (Sueca, 1963) a tornar a les llibreries després de la seva novella *Ignot* (2020), on explorava, entre altres qüestions, la complexa relació entre el reconeixement públic d'un autor i la seva qualitat literària. L'escriptor i pintor valencià continua indagant en l'essència de la creació artística a la seva nova novel·la *Cavall, atleta, ocell*, aquesta vegada centrant-se sobretot en el setè art. El títol fa referència a una frase del cineasta Ingmar Bergman – «Cine com a somni, cine com a música. El cine és respiració» – i posa en relleu la impor-

tància del ritme i, al cap i a la fi, del moviment en tot art. Cavall, atleta, ocell són dibuixos estàtics que semblen moure's gràcies a l'efecte òptic del zoopraxiscopi, aparell que està en l'origen del cine. La màquina els converteix en una altra cosa, els dona vida.

Baixauli aborda també les relacions paternofilials en aquesta història ambientada en la contemporaneïtat i protagonitzada per Alapont, pare d'un adolescent – Arístides – que va pel mal camí: drogues, desinterès pels estudis, conflictes amb la policia... La mare ha mort i es troba sol per lidar amb aquest jove a la deriva. Cansat de perseguir el seu fill i impotent davant la seva caiguda, decideix

recórrer a l'art que domina: la fus-teria. «Fes que aparegui allò que, sense tu, mai es veuria». Aquestes paraules de Robert Bresson obren els ulls a aquest pare desesperat que posa fil a l'agulla i decideix construir una màquina molt especial per salvar el seu fill.

Fins aquí el plantejament inicial d'una novel·la de maduresa que desplega l'imaginari insòlit de Baixauli amb personatges enigmàtics i improbables que reapareixen per les pàgines del llibre, com el conferenciant Màrius Monturiol, capaç d'abordar amb excel·lència qualsevol tema i que convoca exitoses conferències per internet; l'arquitecta Orofila Martí, entre les creacions de la qual es

troben uns cargols de mar enormes que permeten «el suïcidi pulcre, sense violència»; o bé el pintor fracassat Mateu o Cristòtom, ara ja un escriptor desencisat convertit en rodamon. També es tracta aquí, com a *Ignot*, d'encàrrecs singulars d'empreses desconegudes, però sempre molt oportunes (i generoses), així com connexions i amistats ben situades que ofereixen, en aquest cas, allotjament gratis a Anglaterra al jove aspirant a director de cine. Efectivament, el que sembla inicialment una història centrada en el pare, passa en un segon moment al fill, que s'apassiona pel cine, i veiem com evoluciona lluny del pare buscant el seu camí.

Com en les històries anteriors de Baixauli, la trama fa pensar en l'estranyesa d'un quadre de M. C. Escher. Els personatges es creuen i, fins i tot en la seva absència, cada un té un pes específic en la trama el nucli de la qual és un «artefacte» que només Alapont és capaç de construir per ajudar el seu fill a trobar sentit a la seva vida. Es podria definir la literatura de Baixauli com un realisme màgic particular, ja que juga amb un registre realista per lliscar cap a un altre pla i donar cabuda a espais impossibles però fascinants. Per exemple: el Mont Perdut on Alapont té el seu taller i els camins del qual varien segons les tempestes que fan pujar o baixar un líquid fosc, cafè

Manuel Baixauli

JORGE GIL

amarg; les onades contingudes en un arxiu sonor inacabable, les maquetes de fusta els habitants de les quals prenen vida o la terra que respira per nassos ideats per una arquitecta visionària. Certament és una escriptura que, amb l'aparença d'una prosa fluida i senzilla, sembla oferir-se amb claredat per acompanyar una història quotidiana, la veritable història avança en un segon pla i requereix una interpretació, un desxiframent per part del lector. Una literatura assenyadament experimental que es pregunta per les possibilitats de la literatura mateixa, amb la presència d'escriptors de culte, jocs metaliteraris i aparells que només hi ha al paper. Baixauli cent per cent.